

Քաղաքացիական գործ թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23
2024թ.

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

**Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՎԵՃԸ
ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

«25» հունվարի 2024թ.

ք. Երևան

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գ. Հակոբյանս, ուսումնասիրելով թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործով ըստ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) հայցի ընդդեմ Սամվել Ավետիսյանի՝ գումար բռնագանձելու պահանջի մասին, Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի դատավոր Ժ. Ասատրյանի կողմից 15.01.2024 թվականին կայացված «Գործը ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահին ուղարկելու մասին» որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Ընկերությունը հայց է ներկայացրել Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ Սամվել Ավետիսյանի՝ գումար բռնագանձելու պահանջի մասին:

Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մ. Մարգարյանի 25.09.2023 թվականի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ և որոշվել է գործը քննել պարզեցված վարույթի կարգով, ու որպես կայացվելիք եզրափակիչ դատական ակտի հրապարակման օր է նշվել 09.01.2024 թվականը:

Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մ. Մարգարյանը 11.12.2023 թվականին որոշում է կայացրել «վերը նշված

քաղաքացիական գործը պարզեցված վարույթի կարգով քննելու հարցը դադարեցնելու և տարածքային ընդդատության կարգով գործի հետագա ընթացքը լուծելու համար այն Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին ուղարկելու մասին»՝ պատճառաբանելով, որ

- «Դատարանը ուսումնասիրելով գործի նյութերը հաստատված համարեց, որ պատասխանող Սամվել Ավետիսյանը բնակվում է ք.Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա, Օգանովի փ., 60 35, ինչը հաստատվում է պատասխանողի 07.12.2023թ. դատարան ներկայացված հետադարձ ծանուցումով»,

- «Նկատի ունենալով, որ պատասխանողը չի հանդիսանում ՀՀ Արագածոտնի մարզի բնակիչ, ինչպիսի հանգամանքը հայցադիմումը վարույթ ընդունելու պահին հայտնի է եղել, սակայն դատարանը փարածքային ընդդատության կանոնների խախտմամբ գործն ընդունել է վարույթ»:

Գործը 28.12.2023 թվականին ստացվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում և բաշխվել նույն դատարանի դատավոր Ժ. Ասատրյանին:

Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի դատավոր Ժ. Ասատրյանը, համաձայն չլինելով գործի տարածքային ընդդատությանը, 15.01.2024 թվականին որոշում է կայացրել թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործը ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահին ուղարկելու մասին, ըստ էության, այն պատճառաբանությամբ, որ՝

- «նշված դեպքում գործն ընդդատությամբ այլ դատարանի հանձնելու համար բավարար չեն միայն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ վարույթ ընդունելու փաստի առկայությունը, այլ անհրաժեշտ է նաև, որ պատասխանողը ներկայացնի իր առարկությունը՝ գործը փվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ»,

- «քաղաքացիական գործերի փարածքային ընդդատության վերաբերյալ վերը նշված կանոնները [ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնները] հավասարաչափ կիրառելի են նաև գործերի քննության պարզեցված վարույթի նկատմամբ՝ այն հատուկ կանոնների պահպանմամբ, որոնք սահմանված են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ գլխի՝ պարզեցված վարույթին վերաբերող կանոններով»,

- «սույն դեպքում գործի փաստական հանգամանքներից հետևում է, որ պատասխանողը, ծանուցվելով ՀՀ, քաղաք Երևան, Օգանովի փողոց 60 35 հասցեով, չի իրացրել իր իրավունքը՝ գործը փվյալ դատարանում քննելու կապակցությամբ առարկություններ ներկայացնելու օրենսդրորեն սահմանված հնարավորությունը»:

Թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործը ՀՀ վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 19.01.2024 թվականին:

Այսպես՝

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ գործն ըստ տարածքային ընդդատության կամ սնանկության դատարանից ըստ ենթակայության ստացած դատարանը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում այն վարույթ ընդունելու կամ գործը Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահին ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ գործի տարածքային ընդդատությանը կամ ենթակայությանը:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ նույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահը գործը Վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից հնգօրյա ժամկետում որոշում է գործի ընդդատությունը կամ ենթակայությունը:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝ նույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան:

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գ. Հակոբյանս, լուծելով թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործի տարածքային ընդդատության մասին վեճը, գտնում եմ, որ նշված քաղաքացիական գործով իրավասու դատարանը Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանն է հետևյալ պատճառաբանությամբ:

Այսպես՝

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի, իսկ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում՝ բնակության վերջին հայտնի վայրի առաջին ատյանի դատարան, եթե այլ բան սահմանված չէ նույն օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ նույն օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ վարույթ ընդունված գործը հանձնվում է այլ դատարանի քննությանը, **եթե պատասխանողը մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելն առարկում է գործը փվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ:**

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու մասին կայացվում է որոշում:

Վերը նշված նորմերի համակարգային վերլուծությունից բխում է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով այլ բան սահմանված չլինելու դեպքում հայցը որպես կանոն ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի, իսկ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում՝ բնակության վերջին հայտնի վայրի առաջին ատյանի դատարան:

Դրա հետ մեկտեղ օրենսդիրը, չբացառելով այն դեպքերը, երբ գործը կարող է վարույթ ընդունված լինել նույն օրենսգրքի նաև 21-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ, համապատասխան իրավակարգավորում է նախատեսել այն մասին, որ այդ դեպքում դատարանը որոշում է կայացնում գործն այն դատարանի քննությանը հանձնելու մասին, որին նույն օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասի իմաստով ընդդատյա է տվյալ քաղաքացիական գործը: Ընդ որում, նման որոշում կայացնելու համար անհրաժեշտ պայման է նաև մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը պատասխանողի կողմից գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ առարկություն ներկայացված լինելը:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 296-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ դատարանները պարզեցված վարույթն իրականացնում են նույն օրենսգրքով նախատեսված գործի քննության ընդհանուր կանոնների համաձայն՝ այն հատուկ կանոնների պահպանմամբ, որոնք սահմանված են նույն գլխի [ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ գլուխ] դրույթներով:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 298-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ առաջին ատյանի դատարանը գործը պարզեցված վարույթի կարգով քննելու հարցը լուծում է հայցադիմումը վարույթ ընդունելու որոշմամբ: Նույն օրենսգրքի 297-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-3-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում դատարանը պարզեցված վարույթ կիրառում է մինչև նախնական դատական նիստի ավարտն առանձին ակտի ձևով կայացված որոշմամբ, իսկ 4-րդ կետով նախատեսված դեպքում՝ հայցադիմումի պատասխանն ուղարկելու համար սահմանված ժամկետն ավարտվելու օրվան հաջորդող եռօրյա ժամկետում առանձին ակտի ձևով կայացված որոշմամբ:

Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշման հետ մեկտեղ գործին մասնակցող անձին ուղարկվում է գրավոր պարզաբանում՝ դատարանի որոշումը ստանալուց հետո կատարման ենթակա գործողությունների, դրանց կատարման ժամկետների և չկատարելու հետևանքների մասին:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 299-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ գործին մասնակցող անձանց միջնորդությունները, ինչպես նաև նրանց պահանջների և առարկությունների հիմքում ընկած փաստերը հիմնավորող ապացույցները կարող են ներկայացվել պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումն ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ գլխում ներառված, այդ թվում նաև՝ վերը նշած իրավական նորմերը ենթարկվելով համալիր վերլուծության, դրանք համադրելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված իրավակարգավորման հետ՝ նախ անհրաժեշտ են համարում արձանագրել, որ տվյալ դեպքում ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ գլխով քաղաքացիական գործերի ընդդատության վերաբերյալ հատուկ կանոն նախատեսված չէ, որի պայմաններում դատարանները պարզեցված վարույթ

իրականացնելիս ևս պարտավոր են պահպանել նույն օրենսգրքի 3-րդ գլխով նախատեսված գործերի ենթակայության և ընդդատության կանոնները, այդ թվում՝ նախատեսված նույն գլխում ներառված 21-րդ ու 25-րդ հոդվածներով: Ընդ որում, նշված կանոնները դատարանները պարտավոր են պահպանել անկախ նրանից՝ գործը պարզեցված վարույթի կարգով քննելու հարցը լուծվել է հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին որոշմամբ, թե՛ հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին որոշում կայացնելուց հետո՝ մինչև նախնական դատական նիստի ավարտը:

Անդրադառնալով այն հարցին, թե ե՞րբ կարող է հաստատված համարվել պատասխանողի առարկության առկայության փաստը գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ՝ անհրաժեշտ են համարում արձանագրել, որ դա կարող է հաստատվել ինչպես պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումը պատասխանողին ուղարկելու արդյունքում այն նրա կողմից ստացվելուց հետո գրավոր առարկություն ներկայացվելու, այնպես էլ նախնական դատական նիստի ընթացքում այդ մասին հայտարարելու արդյունքում:

Սույն գործում առկա փաստերի վերլուծությունից բխում է, որ Ընկերության կողմից ներկայացված հայցի հիման վրա հարուցված գործը վարույթ է ընդունվել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ընդդատության կանոնի խախտմամբ, որպիսի եզրահանգումը պայմանավորված է նրանով, որ հայցադիմումը դատարան ներկայացնելու օրվա դրությամբ պատասխանող Սամվել Ավետիսյանը հաշվառված է եղել ոչ թե Արագածոտնի մարզի Օշական գյուղի Նալբանդյան 6-րդ փակուղու թիվ տուն 8 հասցեում, այլ՝ Երևանի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի Օգանովի փողոց 60 35-ում ((հիմք՝ Արագածոտնի մարզի Աշտարակի համայնքապետարանի աշխատակազմի քարտուղարի 02.11.2023 թվականի թիվ 6721 գրությունը (գ. թ. 29), Օշական համայնքի ղեկավարի 31.10.2023 թվականի թիվ 10467 տեղեկանքը (գ. թ. 30), ՀՀ ընտրողների ռեգիստրից կատարված քաղվածքը (գ. թ. 37, 38)), որպիսի հասցեն ներառված է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի դատական տարածքում:

Միաժամանակ արձանագրում են, որ սույն գործում առկա փաստերի համաձայն՝ Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մ. Մարգարյանը 11.12.2023 թվականին որոշում է կայացրել թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին հանձնելու մասին՝ չպարզելով, թե արդյո՞ք պատասխանող Սամվել Ավետիսյանն առարկում է տվյալ գործի քննությունը Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում շարունակելուն: Դրա վերաբերյալ պատճառաբանությունը նաև բացակայում է Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մ. Մարգարյանի կողմից 11.12.2023 թվականին կայացված որոշման մեջ:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ գտնում եմ, որ տվյալ դեպքում թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործով իրավասու դատարան է Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, որի պայմաններում գործն ընդդատյա է Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

Ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

1. Թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործն ընդդատյա է Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

2. Սույն որոշումը և թիվ ԱՐԱԴ/4148/02/23 քաղաքացիական գործի նյութերն ուղարկել Արագածոտնի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

3. Որոշման օրինակն ուղարկել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարան:

**ՀՀ վճռաբեկ դատարանի
քաղաքացիական պալատի նախագահ**

ԳՈՌ ՀԱԿՈԲՅԱՆ